

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΣΕΤΑΤΟΣ

This paper contains some general observations, from a syntactico-semantic point of view, on the case system of Modern Greek, i.e. on the functions of cases, according to a) their independence (e.g. nominative for vocative etc), b) their dependence (divided into homoptotic and heteroptotic), c) order of elements, d) difference and equivalence (e.g. θαλασσινά πουλιά - πουλιά της θάλασσας - θαλασσοπούλια etc, ένα ποτήρι νερό - ένα ποτήρι (του) νερού etc) e) definiteness-indefiniteness, f) classifiers, quantifiers (as adjuncts) etc, g) cases depending on prepositions, adverbs etc.

1. Εισαγωγικά

Το θέμα της ανακοίνωσης¹ αυτής αναφέρεται στις χρήσεις (λειτουργίες) των πτώσεων στα νέα ελληνικά, δηλ. στη συντακτικο-σημασιολογική τους θεώρηση, εφόσον οι πτώσεις χρησιμοποιούνται στην οργάνωση της πρότασης δηλώνοντας τον συντακτικό ρόλο (σχέσεις με άλλα στοιχεία) κυρίως των ονομάτων και αντωνυμιών.

Πρόκειται για προκαταρκτικές και προγραμματικές παρατηρήσεις, επειδή τα προβλήματα που ανακύπτουν οδηγούν στη θεώρηση του συνολικού συστήματος της νέας ελληνικής, πχ. στις

— κατηγορίες κλίσης των ονομάτων (γένος, καταλήξεις κτλ., γενικά χαρακτηριστικά της μορφολογίας, πχ. ότι ονομαστική και γενική διαφέρουν, αλλιώς θα είχαμε εκφορές που θα συνέπιπταν με ομοιόπτωτες προσθήκες)

— παράθεση-επεξήγηση (βλ. 3.6)

— οριστικότητα-αοριστία (άρθρα, αντωνυμίες, βλ. 3.5)

— μεταβατικότητα και μή (βλ. 3.23)

— προθέσεις, επιρρήματα, μόρια (βλ. 3.7)

— πρόταση και σειρά των όρων της (ελλιπείς προτάσεις κτλ., βλ. 3.3)

επίσης και του ευρύτερου πλαισίου της υπάρξεώς της, δηλ. σχετικά με

¹ Δημοσιεύεται εδώ χωρίς αλλαγές η επεξεργασμένη, γραπτή μορφή της, που θα περιλαμβάνόταν στα πρακτικά του Συνεδρίου για την ελληνική γλώσσα (Αθήνα, Δεκέμβριος 1980).

— ιστορική εξέλιξη (απο την ινδοευρωπαϊκή ως την νέα ελληνική, με απώλειες πτώσεων, ανακατατάξεις, αλλαγές στη λειτουργία κτλ., έτσι πχ. απο την έκφραση *δείξε του ξένου το δρόμο* με «γενική κτητική» θα μπορούσε να προέλθει με νέα ανάλυση μιιά «γενική του έμμεσου αντικειμένου», πβ. όμως και άλλες θεωρίες)

— βαλκανικό γλωσσικό συνασπισμό

— καθολικά χαρακτηριστικά (πχ. θεωρία για αλλαγή της ελληνικής απο τον τύπο SOV στον τύπο SVO, βλ. 3.3).

Η έρευνα της νεοελληνικής κλίσης δέν πρέπει να θεωρείται συμπληρωμένη και μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές πρακτικές εφαρμογές, πχ. στη σχολική γραμματική, με απλοποίηση του συντακτικού αλλά και νέες διακρίσεις κτλ.

2. Μέθοδος

Η συλλογή του υλικού, στην οποία στηρίζονται οι παρατηρήσεις, δέν έγινε με κοινωνιογλωσσολογική μέθοδο, αλλά με βάση προσωπικές εμπειρίες και το Συντακτικό του Τζάρτζανου. Η έκθεση ακολουθεί, λόγω ειδικών συνθηκών, κατα το δυνατό την παραδοσιακή ορολογία.

3. Χρήσεις (λειτουργίες)

Η εξακρίβωση των χρήσεων των πτωτικών μορφών και η ανάλυσή τους μας δίνει τις δυνατός συντάξεις, που μπορούμε να διαιρέσουμε σε

3.1 Ανεξάρτητη: όταν δέν υπάρχει εξάρτηση απο άλλα στοιχεία της πρότασης

1. Ονομαστική

Δηλώνει ένα περιεχόμενο ή αντικείμενο αναφοράς στο οποίο (ως υποκείμενο) κατηγορείται το κατηγορήμα (και κατηγορούμενο) ή ένα πρωταρχικό δεδομένο και ανεξάρτητο (πχ. ένας τίτλος, τόπος και ημερομηνία σε επιστολές, λήμματα λεξικών, κραυγές του δρόμου πχ. *γαλατάς!*, ονόματα σε προσκλητήριο κτλ. Πβ. και επιφωνήματα, πχ. *Χριστός και Παναγιά!, κρίμα!*, φράσεις όπως *αλήθεια, έννοια σου* κτλ., απόλυτες χρήσεις και ανακόλουθα, πχ. τα ψυχολογικά υποκείμενα της καθημερινής ομιλίας, δημοτικών τραγουδιών και λαϊκών παραμυθιών, πχ. *εγώ δέ με νοιάζει* κτλ.).

2. Κλητική

Δηλώνει προσφώνηση, παράκληση, συμπαθή διάθεση (πβ. επιφωνήματα, πχ. *Χριστέ μου!, παιδιά μου!*, και προστακτικές, γιατί αναφέρεται στο 2. πρόσωπο).

Χρησιμοποιείται ονομαστική αντί κλητική

1) όταν δέν υπάρχει ακόμη ή όταν έχει διακοπεί η γλωσσική επικοινωνία, πχ. *Ψίτ, Κύριος!* (όταν δέν τον βλέπει ή δέν τον γνωρίζει ο ακροατής), *Γιάννη!, Γιάννη!... Γιάννης!* (όταν κάποιος προσπαθεί να προσελκύσει την προσοχή φίλου του, που αποχωρεί, χρησιμοποιώντας κλητικές μέσα στο εστιατόριο και ονομαστική όταν ακολουθώντας τον βγει και αυτός στο δρόμο), δάσκαλος: *Παπαδόπουλος! στον πίνακα*, μαθητής: *είναι απών, Κύριε* (ενώ αν τον βλέπει: *Παπαδόπουλε, έλα στον πίνακα*), *Αναγνωστάκης! Αναγνωστίδης!...* (ύφος προσκλητηρίου).

2) όταν υπάρχει δυσκολία ή αμφιβολία αναγνώρισης μέσα σε ανοιχτό χώρο (ή απουσία, όταν δηλ. δέν είναι γνωστό αν το πρόσωπο στο οποίο απευθυνόμαστε είναι παρόν) ή δέν θέλει κανείς να χαρακτηρίσει κάποιον άμεσα. Αντιστοιχεί με ερώτηση που ζητά απάντηση απο τους γύρω και αποφεύγει την γελοιοποίηση

(όταν φωνάζει κανείς χωρίς λόγο), πχ. *εισπράκτορας!*, *Γιάννης!* (=πού χάθηκε ο Γιάννης, πού είναι ο Γιάννης για τον οποίο υπάρχει ένα κατηγορήμα, ενώ *Γιάννη!*, με την κατάλληλη επιτόνιση, μπορεί να σημαίνει 'σταμάτα επιτέλους!'), *καφές!* (βραχυλογικά, = 'γκαρσόν, τί γίνεται με τον καφέ που παράγειλα', εφόσον στον καφέ δέν μπορεί κανείς να απευθυνθεί).

Πβ. με αυτά α) την ονομαστική αντί κλητική σε δημοτικά τραγούδια και λαϊκά κείμενα (πχ. *ξυπνάτε η δόλια συντροφιά και καπετάνε Μήτρο*), β) την κλητική αυτέ για το 2. πρόσωπο (πχ. *άκουσε αυτέ, να του πείς: Κύριε αυτέ*, ενώ στα αρχαία ελληνικά *οὔτος*), που κανονικά έχει κλητική *εσύ*, όπως κάποτε και το 1. πρόσωπο (όταν απευθύνεται κανείς στον εαυτό του χρησιμοποιεί το *εσύ* ή κλητική βαφτιστικού, πχ. *τώρα Γιάννη τί κάνεις*), γ) στο κρυφτό: – *ένας Γιάννης (και μιά Μαρία)!... Γιάννη, βγές έξω, σε είδα. Ο Γιάννης ήταν τον είδα καλά*.

3. Γενική: σπάνια, πχ. *του λόγου σου*

4. Αιτιατική: σε ελλειπτικές προτάσεις, πχ. *τον κακομοίρη!* (που μπορεί να αναφέρεται και στο 2. πρόσωπο, δηλ. 'δέστε αυτόν τον κακομοίρη με τον οποίο μιλάω')

3.2. Εξάρτημένη: όταν υπάρχει εξάρτηση πτώσης από άλλα στοιχεία της πρότασης.

3.21 Ομοιόπτωτη

Παρουσιάζεται σε όλες τις πτώσεις, πχ. *ύφασμα 10 πήχεις, βάρος υφάσματος 10 πήχεων, τον Γιάννη τον καθηγητή* κτλ. (πβ. παράθεση–επεξήγηση, βλ. 3.6, ταξινόμους, βλ. 3.52 και 3.6, επιθετικό-κατηγορηματικό προσδιορισμό).

3.22 Ετερόπτωτη

1. Γενική

Δηλώνει σχέση ονόματος (ή αντωνυμίας, αριθμητικού) με όνομα (ή αντωνυμία, αριθμητικό) και συγκεκριμένα α) με ουσιαστικό, πχ. *το σπίτι του αδελφού του γιατρού* (κτητική), *κρασί τριών χρόνων* (ιδιότητας), *αποθήκη σανού* (περιεχομένου), *άνθρωπος του λαού* (διαιρετική/του όλου), *θέλημα θεού - λυτρωτής της χώρας* (υποκειμενική-αντικειμενική), *πίκρα χωρισμού* (αιτίας), β) με επίθετο, πχ. *μόνος μου* (κτητική), *έμπειρος της νέας τακτικής* (αντικειμενική-υποκειμενική), *μεγαλύτερός μου* (συγκριτική), *ένοχος φόνου* (αιτία), γ) με αντωνυμία, πχ. *κανείς σας, ένας τους* (του όλου/διαιρετική, βλ. 3.52), δ) με αριθμητικό, πχ. *οι δύο μας* (του όλου/διαιρετική, βλ. 3.52).

2. Αιτιατική (πβ. ταξινόμοι, βλ. 3.6)

α) με ουσιαστικό, πχ. *ενός χαλιού τεσσάρων μέτρων το μάκρος* (αναφορά), *προσοχή τα χέρια σας* (αντικείμενο ενέργειας, πβ. 3.73), β) με επίθετο, πχ. *ενός πηγαδιού εκατό οργιές βαθιού, μιά σπιθαμή ψηλότερου απο μένα* (μέτρο/διαφορά), *στέρνας γεμάτης νερό, ενός δέντρου φορτωμένου καρπούς* (περιεχόμενο).

3.23 Ρηματική (με ρήματα)

1. Αιτιατική

Δηλώνει σχέση (άμεση) με ρήμα (συμπλήρωμα μεταβατικών ρημάτων), πχ. *αντικείμενο προσωπικού ρήματος, δύο αντικείμενα* (*μαθαίνω τον Α χορό*), *αντικείμενο απρόσωπου ρήματος* (*με μέλει*), και (έμμεση) *επιρρηματική* (τόπου, χρόνου, τρόπου, μέσου, αιτίας, σκοπού, αναφοράς), πχ. *κυνηγώ τον κατήφορο τα γίδια, κρύβομαι το χειμώνα, έρχονται άδεια τα χέρια, τί γελάτε, βγήκε περίπατο, τί φταίτε εσείς* (άν το ρήμα έχει τρία συμπληρώματα σε αιτιατική, το ένα τουλάχιστον πρέπει να δηλώνει επιρρηματική χρήση).

2. Γενική

Δηλώνει α) έμψυχο ή πρόσωπο, οριστικό (σπάνια αόριστο, πχ. *μυρίζει ανθρωπίλας το σπίτι, το έδειξε ενός ειδικού*), με το οποίο σχετίζεται η ενέργεια του ρήματος (πχ. *μου κρύβεται, της έπεσε, του είπε τα νέα* (δίπτωτα ρήματα), κτήμα ή μέρος, πάντα οριστική, πχ. *του έδεσαν του αιχμαλώτου τα μάτια*, γενική προσωπική, πχ. *φίλησέ μου τα παιδιά*). Συνήθως χρησιμοποιούνται με τα ρήματα οι γενικές αντωνυμιών, γιατί αντίθετα με τα ονόματα δέν δημιουργούν σύγχυση, επειδή η θέση τους συχνά διαφέρει από ομοιόμορφες κτητικές, πβ. *τους έδωσε τα χρήματα – έδωσε των συγγενών του τα χρήματα, του πήραν το όπλο – πήραν το όπλο του, πές τα κάποιου να...-πές τα βάσανα κάποιου να... κτλ.*, β) επιρρηματική λειτουργία σε στερεότυπες εκφράσεις (από ελλείψεις), πχ. *του καλού καιρού, του χρόνου* (πβ. *του χρόνου το Μάη*), *πεθαίνω της πείνας, του κάκου* (του κακού θα δημιουργούσε σύγχυση).

3. Ονομαστική

Δηλώνει επιρρηματική λειτουργία, εφόσον το ρήμα είναι αμετάβατο, ή δημιουργεί φρασεολογικές ενότητες, πχ. *ήρθε η ώρα πέντε, κάθεται οδός...*, *η είδηση τους ήρθε νταμπλάς*.

3.24 Με άκλιτα

1 Ονομαστική, πχ. *νά τος, νά τοι!* (πβ. 3.73)

2 Κλητική, πχ. *έ Γιάννη!*

3 Γενική α) με επιρρήματα (κανονικά γενική προσωπικής αντωνυμίας, πβ. 3.72), πχ. *μέσα μου, πίσω του, δεξιά του κουμπάρου* (τοπικά), *ποτέ του* (χρονικά), *εναντίον των εχθρών, αναλόγως των περιστάσεων*, β) με επιφωνήματα, πχ. *γιά σου, αλίμονό μου, νά τα μας, νά σου!* (πβ. 3.73)

4 Αιτιατική α) με επιρρήματα, πχ. *καλώς τους μαστόρους, καλησπέρα τον κυρ Πέτρο, νά με, νά τους* (πβ. 3.73), β) με επιφωνήματα, πχ. *ανάθεμα τα ξένα, νάνι το λεβέντη μου, μά την Παναγιά!*, γ) με προθέσεις (πβ. 3.71)

3.25 Συνδασμοί

Οι δυνατότητες εξαρτήσεων συνεπάγονται τις δυνατότητες συνδασμών.

1. Αλληλάλληλες γενικές ή αιτιατικές

Πχ. *ο φίλος μου της εξοχής, ο δημιουργός της ευτυχίας της αδελφής σου, η αδυναμία αντιλήψεως των αναγκών των ανθρώπων των κοινωνιών της προϊστορίας, ήρθαν την νύχτα τον τοίχο τοίχο*. Συνήθως μας συμβουλεύουν να αποφεύγουμε τη συσσώρευση γενικών. Η εξήγηση φαίνεται να είναι (όπου δέν επιβάλλεται η συσσώρευση ως ένα βαθμό από το είδος του λόγου, πχ. στο επιστημονικό, νομικό κτλ. επίπεδο ύφους) ότι στις περιπτώσεις αυτές δύσκολα παρακολουθεί κανείς το σύνολο των νοηματικών σχέσεων των στοιχείων που συσχετίζονται (μπορεί να είναι διαφορετικής φύσης).

2. Δυνατότητες εξαρτήσεων

Ρήμα+αιτιατική+γενική, ρήμα+αιτιατική+αιτιατική, ρήμα+ονομαστική+ονομαστική κτλ., πχ. *του κάκου μάθαινε τον Γιάννη χορό τη νύχτα* (βλ. 3.23 και πβ. Valenz, case grammar, πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες λειτουργίες).

3.3 Σειρά όρων (βλ. και 3.5)

Χρειάζεται εξαντλητική έρευνα όλων των δυνατών εκφορών, όπως ουσιαστικό+πτώση, ρήμα+πτώσεις, ουσιαστικό+ρήμα+πτώση (όνομα/ρήμα+εξαρτημένο όνομα, ανεξάρτητες χρήσεις+ρηματική φράση), πχ. *(του τον) έδωσε του πατέρα (του)*

το μισθό (του)–του τον έδωσε (όχι *τον τον έδωσε, ενώ στο Βορρά λέγεται έδωσε τον πατέρα του τον μισθό του), τους τα έδωσε των συγγενών του τα...–*των τα έδωσε–τα έδωσε σ' αυτούς–έδωσε στους συγγενείς του τα..., του το έδειξε ενός γιατρού το ακτινογράφημα (το ενός γιατρού ως επεξήγηση). Εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις μπορεί να οφείλονται σε έμφαση, μέτρο κτλ. (πχ. του πατέρα σου όταν έρθεις...). Θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς με επιφύλαξη τις εξής αναλογίες : όνομα+εγκλιτική αντωνυμία :: ρήμα+εγκλιτική αντωνυμία, προ-κλιτική αντωνυμία+ρήμα :: ταξινόμος+όνομα (πβ. και επιθετικό-κατηγορηματικό προσδιορισμό).

3.4 Διαφορές και ισοδυναμίες

1. επιθετικός/κατηγορηματικός προσδιορισμός : ουσιαστικό+γενική : σύνθετη λέξη = δήλωση σημασιολογικού χαρακτηριστικού (μόνιμου/παροδικού) : συσχέτιση /εξάρτηση δύο εννοιών (όπου το ουσιαστικό σε γενική ωθεί στην αναζήτηση κάποιας σχέσης με το άλλο): ισοδυναμία με προηγούμενα, πχ. θαλασσινά πουλιά (που ζούν στη θάλασσα) : πουλιά της θάλασσας (ποικίλες δυνατές σχέσεις, γι' αυτό και σε μεταφορές) : θαλασσοπούλια, πατρικό σπίτι (κληρονομημένο απο γενεά σε γενεά) – σπίτι του πατέρα (όπου μένει ή που ανήκει στον πατέρα), φοβισμένη φωνή (πβ. μίλησε δυνατότερα, τί φοβάσαι) – φωνή φόβου (πβ. τί ήταν πάλι αυτό! μου έκοψε τα ήπατα), μητρική αγάπη – αγάπη μητέρας (υποκειμενική/αντικειμενική γενική) κτλ.

2. ουσιαστικό+ουσιαστικό (ομοιόπτωτα) : ουσιαστικό+γενική (ετερόπτωτα) = ταξινόμος + έννοια : σχέση δύο ουσιαστικών, πχ. ένα ποτήρι νερό – ένα ποτήρι (του) νερού, ένα πιάτο σούπα – ένα πιάτο σούπας (για σούπα), ένα μάτσο κλαδάκια – ένα μάτσο απο κλαδάκια (όχι *κλαδακιών), τακουνάκι δέκα πόντοι (μπορείς να το φανταστείς;) – τακουνάκι δέκα πόντων (ουδέτερη έκφραση, πβ. επιστημονική γλώσσα), το βάρος δύο ποτηριών νερό (καλύτερα νερού δύο ποτηριών) – το βάρος δύο ποτηριών νερού – το βάρος δύο ποτηριών με νερό κτλ.

3. ρήμα+γενική+αιτιατική : ρήμα+αιτιατική+εμπρόθετο : ρήμα+αιτιατική+αιτιατική (Β. Ελλάδα). Η γενική διατηρεί αποχρώσεις προσωπικής, πχ. σου το είπε, τί άλλο θέλεις; (δέν σου φτάνει;) – το είπε σ' εμένα, τί άλλο θέλεις; (να το έλεγε και σ' άλλους;) πβ. δέν μου μοιάζει : δέν μοιάζει σ' εμένα : δέν μοιάζει εμένα.

4. Παραφράσεις και μετασχηματισμοί, πχ. γέμισε το ποτήρι με νερό/γέμισε με νερό το ποτήρι – γέμισε το ποτήρι νερό/γέμισε νερό το ποτήρι – ποτήρι γεμάτο (απο/με) νερό/ποτήρι νερό γεμάτο – γέμισμα του ποτηριού με νερό/γέμισμα με νερό του ποτηριού (ενώ *γέμισμα του ποτηριού νερό, γέμισμα νερού του ποτηριού (:)) έδεσε το βιβλίο – το δέσιμο του βιβλίου, έδωσε της μητέρας του όλο το μισθό του – το δόσιμο στη μητέρα του όλο του μισθού του (ενώ το δόσιμο της μητέρας του όλο του μισθού του (:)) έχει άλλο περιεχόμενο).

3.5 Οριστικότητα – αοριστία

Η εξέταση της χρήσης των πτώσεων οδηγεί στην εξέταση της οριστικότητας και αοριστίας, δηλ. στη χρήση σε συνδυασμό με άρθρα και αντωνυμίες.

1. Άρθρα

Πρέπει να εξεταστεί εξαντλητικά η χρήση των πτωτικών μορφών των ονομάτων, αντωνυμιών και αριθμητικών με το οριστικό, το αόριστο και χωρίς άρθρο, όπως επίσης η σειρά των όρων, οι επαναλήψεις κτλ., πχ. (η/μιά) γαλήνη (του/ενός) θανάτου, ποτήρι (του) νερού, είχε (μιά) καρδιά παιδιού – είχε την καρδιά παιδιού – είχε την καρδιά του παιδιού (ενώ *είχε καρδιά του παιδιού), έδειξε του καθηγητή την κόλλα

του – έδειξε ενός καθηγητή την κόλλα του (ενώ *έδειξε καθηγητή την κόλλα του), (οι) δύο φίλοι – οι δύο οι φίλοι κτλ.

2. Αντωνυμίες (πβ. 3.6)

Χρειάζεται να εξεταστούν εξαντλητικά περιπτώσεις όπως π.χ. καθώς βλέπω δέν πέρασε απο δώ ο Γιάννης – καθώς βλέπω δέν πέρασε απο δώ κανένας Γιάννης, Γιάννης κερνά και Γιάννης πίνει (βλ. και 3.122γ), η αντίληψη ενός Πλάτωνα..., κανείς μας, ο ένας τους, ο καθείς μας, κάποιος τους – κάποιος απ' αυτούς, ακούω (ένα/το) θόρυβο – ακούω (τους/κάποιους) θορύβους κτλ.

3.6 Παράθεση – επεξήγηση

Η ομοιόπρωτη χρήση των πτώσεων (βλ. 3.21) σχετίζεται με την παραδοσιακή διάκριση παράθεσης – επεξήγησης, που δέν ξεχωρίζουν πάντα εύκολα και που πρέπει να διακρίνονται απο τους ταξινομους (classifiers, πβ. 3.42), ποσοδεικτες (quantifiers, πβ. 3.52), πχ. φυτά σκόρδα – πλεξίδα σκόρδα – κιλό σκόρδα. Πβ. επίσης ο καθηγητής Γεωργιάδης – ο καθηγητής ο Γεωργιάδης – ο Γεωργιάδης ο καθηγητής – ο Γεωργιάδης, ο καθηγητής κτλ.

3.7 Προθέσεις, επιρρήματα, μόρια

Χρειάζεται και εδώ εκτενέστερη έρευνα των χρήσεων, των αντιστοιχιών προθέσεων με ρηματικές φράσεις, επιρρημάτων με (εμπρόθετες) ονοματικές φράσεις κτλ.

1. Προθέσεις

Συντάσσονται με αιτιατική (σε – απο, με – χωρίς/δίχως, προς/κατα/σε – ίσαμε /ός/μέχρι, κατά – μετά – πρίν, για – παρά, για/σαν/ως – αντί), ονομαστική (για/σαν/ως – αντί), γενική (λόγιες συντάξεις, πχ. με την εκτός).

2. Επιρρήματα

Συντάσσονται ορισμένα (τοπικά: πάνω, κάτω, μέσα, μπρός, πίσω, δεξιά, αριστερά, κοντά, σιμά, πλάι, δίπλα, μακριά, αντίκρυ, απέναντι, (τρι)γύρω, ολόγυρα, γύρωθε, (ανα)-μεταξύ, ανάμεσα, ανατολικά, δυτικά, εκτός, ζωπίσω, ζερβά, χρονικά: ποτέ, πάντα, τροπικά: μαζί) με γενική (συνήθως αντωνυμίας: με αιτιατική το καλώς), πχ. πλάι του (ενώ *πλάι κάποιου) – πλάι στο σπίτι/πλάι σε κάποιον, μαζί μου – μαζί μ' εμένα, μπροστά μου – μπροστά σε/απο εμένα, απο μπροστά μου – (απο) μπροστά απο εμένα.

3. Μόρια

μά, νά+αιτιατική, νά+ονομαστική, πχ. νά τους – νά τοι! (πβ. κοίταξε! ο Γιώργος! – κοίταξε τον Γιώργο!, καλησπέρα τους Κυρίους – καλησπερίζω τους Κυρίους – καλησπέρασας!).

Μ. Σετάτος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Φιλοσοφική Σχολή

Τομέας Γλωσσολογίας